

ÚJÉVI PÁSZTORLEVÉL

Szeretett bíveim, kedves atyámfiai!

Esztefordulóhoz érkezünk. Isten jóságából beléptünk az 1995. esztendőbe. Hitünket és emberségünket próbára tevő, öntudatunkat csi-szoló, nehéz évet hagyunk magunk mögött. Sokat éltünk át; nagy erőfe-szítéssel és sok áldozattal tudtunk megmaradni és ösvényt taposni az előrehaladáshoz. És most itt vagyunk megpróbáltan, tépetten, de edzet-ten és készek az újabb küzdelmekre.

Amikor a jövőt faggatjuk, Pál apostol időszerű felhívására figyelünk: "Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyetek férfiak, legyetek erősek. Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!" (1Kor 16,13-14).

Ebben a szóban: "Vigyázzatok", benne cseng az apostol hozzánk szóló intése: ma hívő emberekre, erős férfiakra és nőkre van szükség - jobban, mint bármikor -, mert a feladatok is nagyobbak. A vigyázás ember-voltunkkal együttjáró felelősségvállalást jelent. Benne van az élet meg-próbáltatásaiban való helytállás, az éberség, a remény, az emberi élet minden szépségének igenlése. Egyben benne van a figyelmeztetés is, hogy minden ember mindenért felelős, amit Istentől kapott.

Pál apostol figyelmeztetése magában foglalja az ember lelki életé-nek és a közösség együttélésének két legfontosabb feltételét: a hitet és a szeretetet. A hit Isten ajándéka, Jézus tanítása szerint hegyeket mozgató erő. Tárnya: Isten és ember életközössége, hogy Isten szereti az embert, elősegíti felemelkedését, hogy munkatársává nemesítse. A hit valláserköl-csi életünk forrása és központja. Ha nincs hitünk abban, hogy a szorgal-mas és becsületes életnek meg lesz a jutalma, hogy az Istenben való bizalomnak meglesz az eredménye, akkor szomorú lélekkel mennénk az új esztendőbe. De nekünk hinnünk kell az igazságos Isten jóságában, és hinnünk kell azt is, hogy mindannak teljesednie kell, ami összhangban áll az Ő akaratával.

Olyan időket élünk, hogy az élet egyszerű leéléséhez is hívő, erős emberekre van szükségünk, akik nem ismerik a meghátrálást, hanem amíg lélegzenek, remélni tudják a felemelkedést, az újrakezdést és a győzelmet.

Az apostol felhívásának konkluziója a szeretet, ez az éltető, össze-tartó, kozmikus erő, melyből kisarjadt minden, és amelyben az ember megvalósíthatja önmagát. Jézus új parancsolata is erre utal: "Szeressétek egymást!" Pál apostol legnagyobb értéknek tartja a szeretetet, mely "soha el nem fogy".

Szilárd meggyőződése, hogy a nehézségek, a megpróbáltatások elmúlnak. A legnehezebb helyzetekben is, bármilyen sötétek a kilátások, minden reménytelenség ellenére is, felkel a Nap, az Igazság Napja. Csak legyenek hívő, bátor férfiak és nők, akik nem futnak el a kötelesség elől, hanem azokat törekednek becsülettel teljesíteni.

Fájlaljuk és hiányoljuk a közülünk eltávozottakat. Szeretnénk, hogy mindenki szülőföldjén maradhasson, itthon találja meg a tisztességes megélhetést, lássa biztosítva saját maga és gyermekei jövőjét.

Isten és ember szolgálata, az unitárius öntudat, az áldozatvállalás terén nagy feladatok várnak mindnyájunkra. Ezeknek megvalósítása szorgalmas munkát, bátor kiállást, felelősségvállalást és sok balázsferenci apostolkodást követel minden egyháztagtól. Az új esztendőben példát kell adnunk arra, hogy lehet válllvetve, együtt, céltudatos munkával egyházunkat fenntartani, belső és külső építését folytatni, épülő templomainkat - baróti, sepsiszentgyörgyi, székelyudvarhelyi és marosszentgyörgyi - befejezni és iskoláinkat - kolozsvári és székelykeresztúri - tovább erősíteni.

Legyen 1995 egyházunk és népünk hűséges szolgálatának esztenedeje. A gondviselő Isten segítsen mindnyájunkat nemes céljaink megvalósításában. Gyülekezeteinknek, lelkészeinknek, gondnokainknak és híveinknek, valamint minden jóakarató embernek áldott, békés új esztenedőt kívánok.

Atyafiságos üdvözlettel és szeretettel

Dr. Erdő János püspök

TANULMÁNYOK

BENKŐ SAMU

BÖLÖNI FARKAS SÁNDOR ÁLMAI, CÉLJAI ÉS TETTEI

Az álom fogalmát abban az értelemben használom, ahogy azt Petőfi Sándor édesanyja magyarázta fiának - a *Jövendölés* című versben: "az álom ablak, melyen által lelkünk szeme jövőbe néz". A Petőfi vers keletkezésekor (1843) Bölöni Farkas Sándor már egy éve a Házsongárd hantjai alatt pihen, és így csupán életében kinyomtatott egyetlen művével, az *Utazás Észak-Amerikában* című könyvével van jelen az erdélyi művelődési életben. Mint világgjárt utazót tartják számon, pedig ő, indulása idején, szép-literatúrai tájakról álmódott.

Az erdélyi unitáriusok főtanodájában tanuló Bölöni Farkas Sándor legalább három foglalkozást lát maga előtt az álomablakon: színész szeretne lenni, azután katona, mégpedig testőr a Mária Terézia szervezte királyi testőrségnél - úgy, mint korábban Bessenyei György vagy Barcsay Ábrahám -, de leginkább költői babérokra áhítozik. A XIX. század első felét belengő romantika korában e három foglalatosság mindegyike különösen tetszett a fiataloknak. Nagyon szelíd lelkűnek kellett lennie annak, akiről apja - Arany Jánossal szólván - azt szokta mondani: "E fiúból pap lesz, akárki meglássa!"

De nemcsak a *fiatal* Bölöni Farkas Sándornak voltak beteljesületlen álmai. Volt a nagyívű életpályát befutó, *érett* férfiúnak is. Ez az álom nagy, hatalmas, mindent átölelő volt. Szavakba foglalva így hangzott: *szabad nemzet*. S 1835. október 6-án - tehát 14 évvel ama gyászos aradi október 6. előtt - így ír szétfoszló álmairól: "Eloszlasz-e tehát nekem végsugároddal is, nemzetiségnek szép álma? Szabadság, önerejűség, nemzeti jólét, mind hiú képzeletek lesztek-e?" - Igen! Ezek Bölöni Farkas Sándor számára álmok, képzeletek maradtak.

De megtanult ő a földön járni is. Megtanult számolni személyi adottságaival és a történelmi-társadalmi lehetőségekkel. Megtanulta, hogy a valóság talajától elrugaszkodott céloknak *nincs* társadalmi haszna.

Lassan elfelejtette széplelkű, de antipedagógus mentorai: Kazinczy és Döbrentei tanításait, hogy ódákat, himnuszokat írjon - antik költők vagy akár Schiller szellemében - anélkül, hogy művészi megformálásra érett élményei lennének. Be kellett látnia, hogy egy székely katonarendi családból származó fiúnak, aki ráadásul még unitárius is, nincs reménye